

A Társaság

A3-25

29



Gróf Széchenyi Péterné,
Esterházy Mimi grófnő a Vörös kereszt szolgálatában.

Gaidushek Erzsé felv.

HECKENAST GUSZTÁV

ZONGORATERMEI
Budapest, Gizella-tér 2



DÖRR
IBACH
WERNER
ZONGORÁK

egyedüli képvisellete.

Alapított
1866.

E GYENRUHÁK

szőrmeköpenyek, szőrmezubbonyok, szőrme-
mellények, hadi felszerelések, forgópisztó-
lyok, töltények, Gyulay-táskák, lábszár-
óvók, kardok, kardbojtok, kardkötők, tábori látcsövek,
meleg alsóruhák, haskötők, hósapkák, érmelegítők, me-
leg téli keztyűk, nyakravalók, rendjelek, érmek, stb. stb.

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók, a hadsereg szállítóinál
BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 35. SZÁM.



Rácz Dániel

*Budapest,
IV., Kigjó-utca 2.*

Illatszerek

Lipercikkek



Neruda Nándor

cs. és kir. udvari szállító

Budapest

Fésű és kefeáruk

IV., Kossuth Lajos-utca 10.

LOHR MÁRIA · KRONFUSZ

Gyár és fő-üzlet: Budapest,
VIII., Baross-utca
85.

Telefon József 2-37
Fiókok: II., Fő-utca
27., IV., Eskü-ut 6,
Kecskeméti-utca 14,
VI., Andrassy-ut 16,
VI., Teréz-körut 39
V., Harmincad-u. 4,
VIII., József-körut 2

A főváros első és legrégebb
csipketisztító-, vegytisztító és
kelmefestőgyári intézete ala-
pitva 1867. évben

A felséges kir. család több tagjának, ugyszint a leg-
magasabb hatóságok, előljáróságok, intézetek stb. szál-
lítója,

KAUCSUK ÉS FÉMBÉLYEGZŐGYÁR
VÉSŐ-MŰINTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

TINTNER J. E. BUDAPEST
IV., KIGYÓ-TÉR 5. :: TELEFON: 70-66

HÖLGYEKNEK LEGJOBBAN AJÁNLJUK A

KRIEGNER-FÉLE

AKÁCIA-SZÉPÍTŐ-

AKÁCIA-KRÉM 2 K, SZAPPAN 1'20 K,
POUDER 1'20 K. — Kapható mindenütt.

SZEREKET

LITTKÉ

Casino
for England
Cremant Rosè
Sport



A Járás

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, RITZ-SZÁLLÓ – TELEFONSZÁM: 60-88.

II. évf.
13-dik szám.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

Budapest,
1915 április 1.

A NEMZET HUSVÉTJA.

Hálaadó énektől hangosak a templomok. Visszatért az ébredő tavasszal a lelkek ünnepe, a Megváltó dicsőült alakját hordozza diadalmas körmenetben a hitek szeretete. Igaz, hogy a jelen napjaiban az ünnep örömét csak leküzdés árán tudjuk megváltani. A világ eseményei még nem jutottak el a békét hozó feltámadásig. A harcterre még a nagypénteknek vérpatakokat árasztó sötétsége, bizonytalansága borul. Vajjon követi a mostani nagypénteket nemzetet ujitó föltámadás? Bizva=bizunk s reméljük, hogy: igen! Annyi vér nem ömlik hiába, annyi szenvedés, fájdalom és nyomor nem mulik el föltöttünk gyümölcstelenül. Ha egy kihatott, veszni indult nép volnánk, akkor a győzedelmes ellenség már itt állana az ország szívében. De nincs itt, sőt onnan is, hova tulerővel behatolt, lépésről=lépésre, fokról=fokra visszahátrálni kényszerül. Mi kényszeríti reá? Gépeink, fegyvereink tökéletessége? Egymagában véve nem. A fegyvert a fölényes, a derekabb, a kiválóbb lélek forgatja, vezeti; a fölébredt nemzeti lélek szoritja tengernyi ellenségünket, a fölényes nemzeti lélek a mi nemzeti föltámadásunk reménysége!

Valamikor, évszázadokon keresztül a magyar vitézség szerzett e földön hazát és védelmezte azt kelet=nyugat ellen. Mikor azután a belső meghasonlás, pártoskodás, a nemzet leromlása kiütötte a kardot kezünkől, a törvénykönyvre, jogainkra támaszkodva tartottuk, védelmeztük nemzeti önállóságunkat. Most újra a kardhoz, fegyverhez kell nyulnunk, ha pedig a kard elvégezte, miként reméljük és várjuk, elvégezte dolgát becsülettel, akkor egy békés hadjáratnak kell megindulnia, nem kevesebb kitartást kívánó, mint volt a véres harcok csatája, ezt a hadjáratot a nemzeti munka fegyvereivel kell megküzdenünk.

Ugy vannak a nemzetek is, miként a termőföld. Meg kell adni a földnek a munkát, a befektetést, azokkal egyesítve termi meg a föld gyümölcsét. De kell birnia termőképességgel, különben hiábavaló a befektetés. A magyar nemzet a háboru után, a népeknek verejtékkel vivandó csa-

taiban kell hogy megmutassa: van=e a dicsőséges *mult* után jövődjöje? Elhasznált, sterilis, avagy fejlődésre hivatott nép=e?

Mit hoz számunkra a háboru? Hadisarcot? Arra a küzdő nemzetek egymást kiegyenlítő harca alig ad reményt. Területet? Ha hozna is, az, legalább egyelőre, új gondot, új terhet jelent. Mindezeket számításon kívül hagyva, biztos nyereségünk *nemzeti létünk* lesz, a melyet el vagyunk szánva kifejleszteni, nagyobbá, erősebbé, virágzóbbá tenni. A háboru megfoszthat egyes nemzeti javaktól, de nem foszthat meg nemzeti művelődésünk folytonosságától, a melynek föltételei elsősorban *önmagunkban* vannak s *önmagunkban* keresendők.

A nemzeti megújulás a kiolthatatlan *hit* Istenben és Isten segítségével fajunk fejlődésképeségében, a melyeket kifejleszteni erősen akarnunk is kell. Ez a hit tesz kitartókká, bátrakká, ez fordítja tekintetünket hibáinkra, hogy leküzdjük, ez tisztít, nemesít és ezzel győzünk folyton a nemzeteknek nagy versenyében.

Az ősforrás, a melyből a nemzetnek föltámadni kell, a mélyen érzett és hiven gyakorolt *kötelességteljesítés*. Párt- és osztályharcok helyett egyesült erővel összetartanunk kell, sopánkodás, a jogok hangoztatása, ingyen jutalom várás helyett megragadni a verejtékes munkát, többet és jobban dolgozni, mint eddig dolgoztunk.

A haladás, boldogulás eszköze a mélyített, szélesbbitett *tudás*, melytől a gazda földje megtermékenyül, az iparos, kereskedő munkája megbízhatóbb, szaporább lesz, a hivatalnok, a bankár, az orvos, az ügyvéd, a mérnök működése hasznossá válik.

Meglesz=e a nemzeti föltámadáshoz szükséges ereje a magyarnak? Hisszük, hogy meglesz; hisszük, hogy a hazai földön új élet indulását fogja jelenteni a háboru követő béke és hogy az új kultúra megmarad annak, a minek óhajtjuk, hogy legyen, megmarad *magyarnak!* A husvétii harangszó ezrek lelkében azt az imádságot fakasztja: adjon a Mindenható a magyar hazának *nemzeti föltámadást!*

VÁRADY L. ÁRPÁD
kalocsai érsek.



A trónörökös az északi harctéren megszólítással tünteti ki a császárvasadászokat.

Balogh Rudolf harctéri tudósítónk felv.

A DARDANELLÁKRÓL.

Irta BERZEVICZY ALBERT.

E napokban lesz éppen három éve, hogy Görögországból jövet és Konstantinápolyba menet feleségem társaságában a most oly sokat emlegetett Dardanellákon keresztülhajóztam.

Az akkor még hevesen dúló olasz-török háború magával hozta annak a veszélyét, hogy az olasz flotta hadműveleteit az Aegei tengerre is kiterjesztheti, sőt Konstantinápolyt is veszélyeztetheti, a miért már az év elejétől kezdve a hajózás ama vidéken bizonyos korlátozást szenvedett. Miután a Dardanellákon át csak nagyon lassan lehetett haladni, a román gőzösök Konstantinápoly és Piraeus közötti utjokban mellőzték Smyrna érintését. Beirut nagy ijedelmet keltett bombázása fokozta a törökök óvatosságát és csakhamar aggasztó védelmi rendszabályok híre kelt szárnyra. Azt beszélték, hogy a Dardanellákban ugynevezett »contactus«-aknákat helyeztek el s hogy egy ily akna egy delfinhal beleütközése miatt fölrobbant; más laphírek a robbanást az elhelyezés alkalmával elkövetett hibával magyarázták s utóbb az összes híreket megcáfolták. Tény, hogy abban az időben a Hamburg-Amerika-Line *Cincinnati* nevű nagy gőzösét Marconi-távírral hívták vissza a Dardanellák elől és hogy a szász trónörökös, a ki velem egy időben volt látogatóban Athénben, Konstantinápolyba tervezett utjáról lemondott. Aggodalmas kedélyű emberek hajmeresztő dolgokat tudtak azokról a kínos órákról mesélni, melyeket a Piraeusba északról érkező hajók utasai sőt tisztjei is a víz alatti aknák miatt a Dardanellákban töltöttek.

De miután az athéni menetjegyirodák a Konstantinápolyval való majdnem naponkinti hajóforgalom akadálytalan menetét bizonyították, nem zavartattuk meg magunkat terünkben s április 1-én a *Dacia* sokatjelentő nevét viselő román gőzössel elindultunk Piraeus kikötőjéből.

Az elindulás másfél órai késedelmet szenvedett, főképp azért, mert egy Brailába utazó olasz opera-stagione hihetetlenül sok szinpadai cókómókjával az utolsó órában rakodott be. Ezért s miután kapitányunk hajnal előtt akarta a tengerszoros bejárását elérni, hogy elsőként kérjen bebocsátást s a netán északkeletről szembejövő hajókat megelőzze, egészen rendkívüli gyorsasággal haladtunk, úgy hogy a külömben nem viharos tengeren szinte viharszerű hullámzást vert föl hajónk. Menetrend szerint a gőzösöknek délután 5 órakor kellene Piraeust elhagyniok s másnap reggel 8 órakor Smyrnában kikötve és onnan délután 6 órakor tovább indulva, harmadnap délutáni 1 órakor kellene Konstantinápolyt elérniök. E helyett mi — késedelmes indulásunk ellenére, de a smyrnai ut elhagyásával — már másnap hajnali 5 órakor jutottunk a Dardanellák elé, a mi körülbelül óránkénti 22 tengeri mértföldnyi — szinte mesés — gyorsaságnak felel meg, úgy hogy még aznap este 8 órakor szállhattunk ki Konstantinápolyban.

Azonban a hajóskapitány mégis csalódott várakozásában: mikor hajnalban a tengerszoros bejárata előtt horgonyoztunk, már utban volt egy sor hajó felülről, s így be kellett várnunk annak a nyílt tengerre érkezését,

mert az aknák elhelyezése által összeszűkített hajóuton a kitérés lehetetlen volt. Nemsokára meg is pillantottuk a hajósor élén, utmutatóként járó kis török pilótanaszádot, követve jól megrakott kereskedelmi hajóktól.

Ez a kényszerű várakozás módott nyújtott kissé körültekinteni azon a területen, melyhez a görög mythos és történelem annyi emléke fűződik s a mely most a világháboru egyik legérdekesítőbb küzdelmének színtere.

A »Dardanellák« vagy — a régi görög elnevezés szerint — »Hellespontos« tudvalevőleg az a tengerszoros, melyet az Aegei- és Márványtenger között Kis-Ázsia Myssia nevű tartománya s Thraciának Chersonesos nevű félszigete alkot. A görögök Hellespontosnak vagyis Helle tengerének nevezték az Áthamas és Nephele leánya után, ki bátyjával, Phrixossal együtt mostohája, Ino dühétől menekülve egy aranyszőrű kos hátán akart itt átkelni a tengeren, de a vízbe fuladt, míg bátyja szerencsésen elérve Kolchist, ott Zeusnak áldozta föl a mentő kost s szórét — az aranygyapjút — Ares templomában függesztette föl, a hová azután az »Argonauták« mentek el érte. A »Dardanellák« név is görög eredetű, Dardanos várostól ered, melynek romjai még láthatók az ázsiai partokon.

A tengerszoros belsejének egyik szűkületénél fekszik Abydos, azon a ponton, a melyen Leander Herojához akart átnézni s a tengerbe veszett. Lord Byron annyira megragadta e rege, hogy — szenvedélyes uszó lévén — átnézta itt a Hellespontost s e helynek egy költői művet is szentelt, »Az abydosi ara« címűt, melyben szingazdag képét adja a Dardanelláknak. Itt lépték át Xerxes, Nagy Sándor s később a hódító törökök az Ázsiát Európától elválasztó vízi-utat.

Itt, a hol most vesztegelünk, a csatornabejárást őrző jobboldali erődöt, Kum-Kalé hordozó kis előhegy körül gyülekezett a hajóraj, melyen a hellének Tróját megvívni mentek. A monda az Achilles, Patroklos és Ajas sirjainak helyét is megjelölni tudja s a görög hősrége korunkban meglepő igazolást nyert Schliemann és Dörpfeld Hissarlik melletti ásataiban, a melyeknek helyét a hajóról is látható nagy földhányások jelzik. A másik partot alkotó Chersonesosban egykor a nemes Miltiades uralkodott, e félszigetet áztatja a Granikos folyó, mely mellett nagy Sándor véres győzelmet vívott ki a perzsák fölött.

A közép- és az ujkor legnevezetesebb alkotásait e területen a két tengerpartot védő várak jelzik; az aegei tengeri bejárat felől Sid el Bahr és Kum-Kalé; a tengerszoros közepén levő szűkületnél festőien néz egymással szembe a két ugynevezett »Dardanella-vár«: Kilid Bahr az európai és Kalé Sultanié az ázsiai parton; mindkettő még a nagy hódító, II. Mohammedtől veszi eredetét.

Körülbelül 9 óra volt már mire a szembejövő hajók utolsója is elhagyta a szorost s elindulhattunk. Időközben

oldalunkon egész kis flottilla gyűlt össze hajókból, kisebb bárkákból s naszádokból, melyek most, érkezésük rendje szerint sorakoztak mögöttünk s így haladtunk, a török pilótahajótól turt vizbarázdán, hihetetlen lassúsággal, úgy hogy majdnem három órára volt szükségünk, hogy a Dardanella-várak állomását elérjük, a hol rövid időre megállottunk s a hol a vezető-naszád visszafordult, annak jeléül, hogy innen kezdve már óvórendszabályokra nincs szükség.

Ez az újabb megállapodási helyünk, az abydosi szűkület, tájképi szempontból az egész tengerszoros egyedüli vonzó látványa; megnyerő benyomást tesz még az északnyugati csúcspontul szolgáló s már a Márványtenger nyílásánál a parti magaslatokra amphitheatronszerűen rátelepedett Gallipoli város. Az ázsiai oldalt jobbra hullámos, kopár dombvidék alkotja; az európai part meredekebb, de hegyeit szintén többnyire csak nyomorult cserje fűdi; csupán egyes völgynyílások nyujtanak olajfa- és szőlőültetvényekre kilátást. Festőiség tekintetében tehát a Dardanella-ut távolról sem mérkőzhetik a Bosporusszal.

Lelkiismeretesen állíthatom, hogy a megelőző rémhírek ellenére a Dardanellákon való áthajózásunk egész ideje alatt sohasem volt az a benyomásom, mintha utitársaim aggodalomban volnának; minden inkább arra mutatott, mintha terhes, unalmas, de teljesen veszélytelen formalitás volna az, a mi utunkat lassítja, s mintha a török hatóságoknak érdekében állana a veszélyt a valódinál nagyobbnak tüntetni föl, úgy azonban, hogy a kereskedelmi hajózást mégse kedvetlenítsék el végkép.

A mit azonban a két partvidéken s különösen az európain láttunk, az csakugyan a legmerevebb harckésztség képe volt. Mindenütt táborozó és őrtálló török katonák voltak lát-

hatók; a magaslatokon sátrak és faházak voltak szétszórva s az egyik völgynyitásban nagy sátor tábor terült el. A régi erődök már akkor mind a lehetőségig modernizáltaknak és kiegészítetteknek látszottak, a vidéket uraló tetőkön ideiglenes erődítmények is keletkeztek s a sáncok nyílásaiban mindenütt ágyuk torkai tátongtak. Abydosnál, túl a Dardanella-várakon horgonyozott a török hadiflotta; mintegy 15–20 páncélos hajó, kisebb- és közepes típus, mind teljesen harckész felszereléssel. A Brailába utazó olasz operaénekesek láthatták, hogy itt honfitársaik kellő »fogadtatásáról« gondoskodva van.

Mint tudjuk, akkor a Dardanellákban nem került törökök és olaszok közt komoly küzdelemre a sor. Annál veszesebben bömbölnek most ott az ágyuk. Remélni akarjuk, hogy az e híres tengeri ut nevéhez fűződő sok hősi emlékhöz derék barátaink és szövetségeseink, a törökök győztes védelmők dicsőségét fogják hozzácsatolni.



gróf Széchenyi Péter 7-es huszárcapitány, legfelső dicsérő elismerésben részesült.





A déli harctérről: Névtelen hősök sirja a Lovcen tetején.

KRISZTUS A CSATATÉREN.

Irta KISS MENYHÉRT.

És eldördült a legutolsó ágyu
 S elnémult a gépfegyverek zenéje,
 Jobbra és balra elvonult az ellen,
 S beláthatatlan és megmérhetetlen
 Csatatérre leszállt az éj éje...
 Csak ők maradtak ott, kik hősök voltak,
 Egymásba fonva, sűrű gomolyagban,
 Nagyon csöndesen, búsan, mozdulatlan
 Feküsznek. Nincs ellen, barát. Csak holtak.
 Az élők távol, de az éj, az éj
 Rájuk borul és álmokat regél,
 Mint jó anya siratja reggelig,
 Aztán ugyis elmennek. Temetik.
 Betakarják majd mészporos rögökbe,
 S ott alszanak, örökre, mindörökre...

De most még rájuk néz az ég.
 Ott fekszenek széttört ágyukerék
 Küllői közt. Mások a csó alatt,
 Mind daliás, szép, férfias alak.

Lányos arcukon bajusz se barnál,
 Gyerekek még, s az első viadalnál
 Kilobbantak. Tavaszuk se volt,
 Arcukon ott ég még az anyacsók.
 De ott a harmincéves férfinép,
 Ő is od' adta drága életét.
 Óh hány gyermek zokog és mennyi éven
 Hogy itt maradtak ők a csatatéren.
 Amott egy törzs, de fej és kartalan,
 Ott célzó tüzer, a ki halva van,
 Itt áll egy huszár, nyitva még az ajka,
 Némán is azt kiálltja: „Rajta, rajta!”
 Mellette hordággal szanitészek,
 Két sebesült halottat vinni készek,
 Utközben érte golyó. S élő, sebesült
 A másvilágra szenderült.
 Óh rémes, kinzó, szörnyü való,
 Együtt fekszenek, lovas és ló...

S a csatatér fölött, a hegytetőn
 A megfeszített Krisztus szenvedőn
 Nézett a völgybe. S Husvét hajnalán,
 Ezerkilencszáztizenötben,
 A rettenetes bűn és vérözönben
 Nem ment az égbe. Búsan, egymagán,
 Glóriás, fénykoszorus fejével
 A husvéti, feltámadási éjjel
 Kikért kiomlott szentelt, drága vére,
 Elment hozzájuk a néma csatatérre...
 És ott megállt. S a szegmarta sebek
 Lábán, kezén ujból fölvérzenek.
 Megnyitott melle ismét kiszakadt,
 S csorgott szent szivéből a vérpatak,
 És zokogott, sirt ama nagy napon,
 Hogy hallelujás isten=szárnyakon
 Halált legyőzőn az egekbe ment:
 Tépő fájdalom, gyász a lelke bent,
 Hogy tanítása, élete hiába, —
 Meghalt itt a szeretet szent világa,
 Pusztul, veszendő, mi isteni volt:
 Gyilkolják egymást embermilliók.

És sirt Krisztus... és véle sirt az ég,
 S a sok felhő mind véle könnyezék,
 És véle sirt a harctér, a mező,
 Patak, rét, erdő, mind, mind könnyező,
 Lombok, füvek, összetört fegyverek,
 Még a véres földből is könny perreg,
 Roncsolt testek mellett az ibolyák,
 Sirtak a halott, sápadt katonák,
 Dombon a templom, temető, a hegyhát,
 És minden sirt fölötte és alatta,
 S a siró Isten halkán mondogatta:
 „Szeressétek egymást!
 Szeressétek egymást!...”





Hogyan gyártják a német vaskeresztet.



Gunther Pál 16 éves magdeburgi fiú, a német vaskereszt legifjabb hőse. Őt véres ütközetben vett részt és hősiességével mindannyiszor kitüntette magát.

MAGYAR ANYÁK.

*Ti vértanúk! ti jók! ti szenvedők most!
Ti „hét sebekből“ vérző asszonyok!
Felétek fordul minden szív melegje,
Magyar anyák! ma glóriát fonok.*

*Szeretném összefűzni gyöngyfűzérrel,
Mi csak virág terem a földtekén;
A nap, a csillagok, a hold sugárát,
Kincses Keletnek minden drágaságát,
Hogy ott ragyogjon az anyák fején.*

*A szép szivárvány hétszin fátyolából
Remekbe fonnék ékes fejkötőt.
A hajnal rózsaharmatából
Szőnék elétek szép, színes jövőt!*

*De nem! Tudom: nincs balzsam szívetekre!
Lenyomja azt a harci Golgotha.
Magyar anyák, csak sirjatok, de büszkén,
A vérző homlok s szívek hamvas üszkén
Csak égjen ott a töviskorona!*

Angyal Emil.



ifj. Kuzmik Pál, zászlós a 11-es dragonyos-ezredben, a háború kitérése óta a harctéren van, hősiességéért ezüst vitézségi érmet kapott.

1814–1914.

Irta S. BOKOR MALVIN.

I. A dédanya.

Antónia a vaskosaras ablakban ült és himezett. Párnát himezett ki gyöngyökkel: a párna egy kis leányt ábrázolt, a ki macskát tart az ölében, míg mellette felborult virágkosár hever. A színes gyöngyfonalak ott voltak Antónia varrósztalkáján egy nagy kosárban és Antónia munkaközben éppen az ötezredik gyöngyszemet számolta meg, a melyet fölvarrt a párnára. Már majdnem egy éve dolgozott ezen a párnán: atyja-urának szánta születésnapjára ajándéknak. Tizenhét éves volt Antónia, szőke mint a buzakalász és barna őzikeszemű.

A másik ablakban Judika néni ült, Antónia szegény rokona és kísérőnője. Judika néni nélkülözhetetlen volt a házban, mert Antóniának nem volt anyja és ha a néni nem lett volna, egyáltalában nem léphetett volna ki az utcára. Judika néni azonban, hála Istennek megvolt és ha panaszkodott is a lábára, azért ellenkezés nélkül kísérte Antóniát a templomba, vagy szép időben sétálni a budai bástyára.

A harmadik ablakban — a szoba háromablakos sarokszoba volt — a papagály tartózkodott. Nyugtalanul ugrált ide-oda: talán az bosszantotta, hogy az a fehér kőváza, a mely a háznak a legfőbb dísz volt, elzárja előle a kilátást. Időnként haragosan kiáltott:

— Gib Koko Kaffee!

Urnője azonban nem vett róla tudomást. Abba hagyta a himezést és maga is merengve nézett ki az ablakon. Azután hirtelen azt mondta Judika néninek:

— Mit gondol, nénikém, szeret ő is?

A nénike fölrettent:

— Irgalom atyja, mit beszél ez a gyermek! Szeret! . . . Kitől tanultad az ilyen illetlen szavakat? És ki volna az, a ki szeret?

A kicsi szürke szemében, a szemüvege mögött most már nem megbotrányozás égett, hanem kíváncsiság. Ő is abbahagyta a munkáját: háziáldást készített Antónia boldogult édesanyjának kihullott aranyhajából, a mit nem régen talált meg egy gyöngyházzal díszített japán ébenfa skatulyában. Most azonban letette a finom tüt és Antóniához tipegve, fölemelte az állát:

— Ki légyen az az illető?

A kis leány elpirult, de azért bátran mondta:

— Tudhatná a nénike . . . Az a magas ifju ember, a ki már napok óta nyomunkban jár a bástyán . . .

Judika néni elgondolkozott:

— Csinos ifju — mondta — és a mint látszik, emberségtudó is. De nem ismered sem állását, sem birtokát . . .

— Ó, — felelte Antónia, könnyekkel a hangjában — nékem az mindegy. Bár lenne minél szegényebb és szerencsétlenebb, hogy megvigasztalhatnám és megszokhatnám véle a balsorsot . . . Ah, nénikém, látott már valaha olyan kékelő szemeket?

Judika néni meg volt hatva. Öreg szemében kis lányos rajongás gyult ki. Hajadon volt még Judika néni . . .

— Keze, lába kicsike és finom, — mormogta jóváhagyóan.

— Haja fürtös csigákban köríti magas homlokát, — folytatta Antónia átszellemülten.

Tovább nem áradozhattak, mert az alacsony, fehér ajtó kinyílt és Antónia apja lépett be rajta. Látszott az az öreg uron, hogy kissé meg van hatva és meg van



bárá Bothmer Árpád altábornagy és parancsőrtsztje dr. Pap Miklós az északi harctéren.

zavarodva. Megcsókolta a leánya homlokát, Antónia pedig kezét csókolt neki. Az öreg ur szeliden magához vont a:

— Lányom, — kezdte kiméletesen — azt ugy-e hallád már annak idején oktató lelkiatyádtól, hogy a nő hivatása elhagyni apját=anyját és követni férjét . . .

Antónia dobogó szívvvel, fehérre sápadt arccal intett igent. Az öreg ur erre még nagyobb zavarba jött és a burnótos szelencéje után nyult erőgyűjtés végett.

— Egy ifju, — mondta aztán remegő hangon — egy ifju, a ki többször látott sétáid alkalmával és megszerette szerény magatartásodat, szende pillantásaidat, érdeklődni merészkedik irántad és uraatyja éppen az imént tett kérdést nálam, vajjon nem vetnénk-e meg jó szívének becsületes szándékait . . .

Antónia erre vérvörös lett, felsikoltott és kiszaladt a szobából. Kifutott a folyosóra, megtalálta a padlásajtót, kirántotta és sebesen szaladt fel a lépcsőn. Odafenn egy nagy, öreg karosszék is volt a sok mindenféle lom között: a karosszék üléséből kiállott a kóc, de a támlája jó magas volt, el lehetett mögéje rejtőzni . . . Oda bujt el Antónia és a mikor már jól lehuzódott a szék mögé, annyira összekuporodva, mint egy egérke, hogy semmit sem lehetett belőle látni: akkor elővette a csipkekeszkenőjét és hangos sirásra fakadt . . .

Az öreg ur pedig megnyugodva ment vissza a vendégéhez, a kérő apjához:

— Minden rendén van, tanácsos ur. Az érdemes ifju érzelmei viszontézésre találnak gyermekem szívében.

Judika néni később felment a padlásra Antónia után és együtt sirtak egy verset. Azután pedig visszahúzódtak a háromablakos szobába és sebtiben egy új vállkendőt állítottak össze Antónia részére a holnapi leánykérés alkalmára . . .

Másnap délelőtt fél tizenegykor beállított a kérő. Antónia remegve állott a szoba közepén és Judika néni

erősen fogta a kezét, hogy el ne szaladjon. Leülni nem volt szabad, mert csupa tarlatán és tüllanglé volt rajta minden: azt nem volt szabad összegyűrni . . . Olyan volt, mint egy földre szállott égi tünemény — Judika néni legalább ezt mondta róla.

De a kérő sem maradt mögötte. Barna frakk ékesítette deli termetét, magas gallérja köré londoni selyem-sál volt csavarva, kis lábain fekete lakktopánkák ékeskedtek. Haja olyan gyönyörű csigákba volt fűrtözve, a mint csak az első fodrász műhelyétől telik. De legszebb mégis a szeme volt, ábrándos kék szeme, a mely rajongással telten és mégis tisztelettel kereste Antónia tekintetét.

Csipkemanzsettás virágcsokor volt a kezében: val-

lomás helyett azt nyújtotta át a leánynak. Antónia remegő kézzel nyult utána, mire az öregek csöndesen visszavonultak a szalonból. Csak Judika néni maradt ott az ablakban, csöndesen fűzőgette a tűjébe az aranyos szálakat és könynyei peregtek a holt anya selyemhajára . . .

Most, hogy egyedül voltak, a vőlegény térdre borult a menyasszonya előtt:

— Szeretem, az első pillanat óta, a melyben látása, mint villámsugár járta át szívemet . . . Ó, mondja, drága egyetlen Toncsi-

kám, remélhetem-e, hogy szívelni fog egy kissé?

— Drága egyetlenem, — felelte Antónia. Aztán elpirult a saját merészségétől és félénken kérte: Mondja meg nevét, hogy imáimba foglalhassam! Még azt sem tudom, mi néven becézem . . .

Persze, hiszen még sohasem váltottak szót egymással! Az ifju elmosolyodott ezen a különös helyzeten és gyöngéden mondta:

— Józsinak hívnak.

— Józsi! Milyen szép név! Józsi, ha hűtlenné lesz hozzám valaha, akkor meghalok . . .

És vakmerően, minden tartózkodást felejtve, alig ötperces vőlegényének a vállára hajtotta a fejét!



Miencinska grófnőnek a XVIII. században készült sárga márvány sarkofágja a duklai templomban, melyet az oroszok vandál pusztításai között is megkíméltek.

Rudnyánszky György orszgy. képviselő felvétele.



1. Készül az ebéd. 2. Gyalog huszárok az északi haretéren. 3. Bujanovics Albert lengyel lovon.

Bujanovics Albert 5-ös husz árszászlós felv.

II. A dédunoka.

Anta apja rosszkor talált benyitni a szobába: ugyanis éppen ott volt Péterfy Béla és az még nem lett volna minden baj, hogy ott volt, de éppen csókolózott Anta kisasszonnyal. Az öreg visszahökkent ettől a látványtól, mert bár ő maga cinikus ember volt és a kalandjairól sokat suttogtak a fővárosban, de a lánya dolgában nem értette a tréfát.

— No, — mondta haragosan, — no, no!

A fiatalok szétrebbentek. Az öreg ur várt egy pillanatig, mert az ő fiatal korában az ilyen rajtakapások után nyomban következett a jóvátevő leánykérés. Mikor azonban Anta sötétvörös arccal, de a vállát vonogatva állt meg előtte, míg a fiatal ur tökéletesen néma maradt a megdöbbenéstől, hát dühbe jött és ordítani kezdett:

— Hol a miss Daisy? Hol mászkál az ilyenkor, mikor vigyázni kellene?

Miss Daisy, hogy a nevét hallotta, megbotránkozva bujt ki a szobából. Sárgakötésű regény volt a kezében és nagy méltatlankodás a zöld szeme tekintetében:

— I am here. And I do not »mászkálni«.

Az öreg akart volna mondani valamit, de elnyelte. Kidobhatja ugyan Daisyt, de ezzel már nem segít a bajon. Megelégedett azzal, hogy szó nélkül kézen fogta és leültette az ablak elé egy nagy karosszékbe, bár ez az intézkedés kissé elkésettnek bizonyult. Azután haragosan rivallt rá a tettenért udvarlóra:

— Méltóztassál, kedves öcsém, átsétálni a szobámba!

Anta szólni akart valamit, de az apja nem hallgatott oda. Bevitte a fiatal embert a szobájába és becsapta mögötte az ajtót. Azután így kezdett a beszédbe:

Hallod-e, tisztelt uramöcsém! Én csak nézem ezt a dolgot jó ideje, de most már elég. Majd egy éve, hogy napról-napra egész délután itt ülsz az Anta szobájában, hogy minden tisztességes, jóra való kérést elriasztasz tőle, hogy zavarba jössz, ha én bejövök a szobába és hogy hallgatsz, mint a sült hal, a helyett, hogy nyilatkoznál. Én már régen nem parancsolok Antának és nem is enged bebeszólnom a dolgába, hát nyeltem a mérgeket és hallgattam. De ez most már becsületbeli dolog. Azonnal légy szives nyilatkozni, feleségül veszed-e a lányomat,

vagy hajlandó vagy-e levonni gavallérhoz és becsületes emberhez nem illő eljárásod következményeit?

Péterfy nagyon kényelmetlenül érezte magát. Nem igen szokott inkorrekt dolgokat elkövetni és éppen ezért messziről elkerülte mindig az ur leányokat, de Anta nagyon is szép és csábító volt ahhoz, hogy ellenállhatott volna neki. És most tessék, itt van, a mitől mindig félt: beleesik a csapdába és hozzá olyan leányt kell feleségül vennie, a kiből aligha lesz a feleségek mintaképe.

A házigazda észrevette a habozását.

— Öt perc megfontolási időt adok, — szolt szárazon.

Kivette az óráját és letette maga elé az asztalra.

Péterfy láthatta, hogy itt nincs menekülés: vagy nyilatkozik annak rendje és módja szerint, vagy oda kell állania az apa pisztolya elé. Pedig ez az apa a leghiresebb céllovók egyike volt egész Magyarországon... A fiatal ember mégis sokkal kevesebbet törődött ezzel, mint a másikkal, a mi reá várt: ha most gyáván kitér a nyilatkozat elől, akkor soha többé be nem léphet a szőke Anta zöldselymes kis biedermeier-leányszobájába, soha többé nem hallhatja édes hangját, nem csókolhatja meg puha, piros ajakát...

Viszont e kellemes gondolatok után eszébe jutottak a megismerkedésük körülményei is, a melyek igen kevésbé tanuskodtak az Anta feleségnek-termettsége mellett. A korzón találkoztak először és a leány merész mosolya felbátorította a fiatal urat, hogy a nyomába szegődjék. Heteken át kísérgette így. Arra nem merte magát rászánni, hogy csak úgy egyszerűen megszólítsa, mert látta, hogy ur kisasszonnyal van dolga, de viszont arra sem volt oka, hogy beszüntesse a kísérgetést, mert úgy a leány, mint a társalkodónő viselkedésén látszott, hogy mulatságosnak találják a korzói flörtöt. Mikor végre alkalmat talált, hogy bemutatassa magát korzói ideáljának, már voltaképpen régi ismerősök voltak és Anta olyan elfogulatlanul beszélt az utcán történt kacérokodásokról, mintha mindennapos dolog volna az életében...

Elesett hőseink

nevének megőrkítő díszes emléktáblák templomok vagy középületek falaira, hazai

márványból 50 kor.-tól feljebb, közteterekre és temetőkre állítandó emlékoszlopok 150 kor.-tól feljebb. Megrendelhetők: „KULATAR“ művészeti sirkökiállítás, Budapest, VIII., Köztetető-ut 4. szám alatt.

És milyen könnyen adta az első csókot, utána pedig a huszadikat, a századikat, az ezrediket... De akár-hogyan is volt: Péterfy szerette a kacér kis teremest. Anta azonfelül vagyonos leány is volt és igen jó családból való... Végre is egy igazán szeretett férj mellett a legkönnyelműbb nő is megváltozhatik...

Mindezt meggondolva, fölállt a helyéről és pözba vágta magát:

— Van szerencsém megkérni az Anta kisasszony kezét.

Az öreg bólintott:

— Rendben van. Most eredj és beszélj meg a dolgot Antával.

Péterfy kissé izgatottan és kissé meg is hatva nyitott be a leányszobába, a hol menyasszonya éppen egy kis karmint tett az ajkára a tükör előtt.

— Anta, — szólt — megkértem a kezét az édesapjától. Akar a feleségem lenni?

Anta komolyan, összehuzott szemmel mérte végig a kérőjét:

— Az attól függ... Nekem ugyanis elveim vannak és csak abban az esetben leszek a felesége, ha az elveimet megtarthatom... Először is kikötöm, hogy mind a két fél korlátlanul megtartja a házasságban a teljes szabadságát. Egyik sem tartozik beszámolni cselekedeteivel a másiknak...

— Ahogy tetszik. Megvagyok győződve, hogy nem fog semmi olyant elkövetni, a mi nem méltó magához és hozzám.

— Másodsor: a hozományommal szabadon rendelkezem.

— Magától értetődik...

— Harmadsor: azt fogadom a házamban, a ki nékem tetszik és maga soha semmi barátnőm vagy barátom ellen nem emel kifogást.

— Hm...

Negyedszer: én nem szándékozom édes kettesben végigunatkozni a házasságunkat. Társaságba akarok járni, utazni akarok, élni akarok... Ha magának is van kedve ehhez, úgy együtt élvezzük végig az életet, ha pedig nincs hajlandósága a kellemes semittevésre, akkor nem fog engem gátolni benne, hogy egyedül is elmenjek szórakozni. Daisyt úgy is magunkkal visszük, ő vezeti majd a háztartást. Semmi kicsinyes gondról nem akarok hallani. Ne mondja, hogy nem voltam őszinte magához. Ha tetszem így, jól van; ha nem tetszem, hát visszadam a szabadságát...

Péterfy önkéntelenül is egy pillantást vetett az ajtóra és az villant a fején keresztül, hogy nem is lenne rossz élni a szives engedelemmel... De Anta nagyon szép volt, aranyszőke hajával, barna szemével és különös hideg józanságával, a mely olyan érdekes ellentétben volt az iménti szenvedélyességével... A fiatalember feje szédült, már semmire sem gondolt, csak arra, hogy újra a karjába vehesse a menyasszonyát és csókolhassa illatos haját, puha ajkát...

— Minden úgy lesz, a mint akarja, — mondta alázatosan.

A leány most elmosolyodott:

— A mi pedig Gárdos Biankát illeti, a Népeopera ismeretlen nevű művésznőjét...

— Anta, — hebegte zavarodottan a vőlegény, — én nem tudom, honnan hall maga ilyen dolgokról, de esküszöm, hogy... ha volt is valami a dologban... az esküvőnk után, természetesen vége fog...

Anta felsőbbsséggel legyintett a kezével:

— Miért nem hagyja, hogy elmondjam, a mit akarok? Csak azt akartam megjegyezni, hogy, ha egyébként engedelmesen és gavallérosan fog viselkedni, hát semmi kifogásom nincs a kicsike ellen...

A falról — fekete-fehér csikos, virágkoszorus, »valódi« biedermeier-ta-

péta volt rajta — bus mosollyal nézett le egy festmény. Anta dédanyját ábrázolta, fiatal leánykorából, mezei virágcsokorral a kezében. Tökéletes hasonmása lett volna a dédunokájának, ha tekintete nem lett volna naiv és ábrándos, röviden: ósdi...

Egy hét múlva eldördült az első ágyu Belgrád alatt...

A LEKEM.

A lelkem egy finom hangszer a kezemben,
Titkot oldó kulcsát mások nem ismerik.
Ézst húrjának lágy szála meg se rebben,
Kontár ujjak ha lopva pendíteni merik;
Százhangu öblét hallgatás fátyolozza,
Zenés összhangját egyedül Neked hozza
S csak a Te szavadra zendül meg válaszul.
— Nélküled nem árad belőle tiszta hang,
Nem terem lágy akkord a halkuló mélyben;
Mig távol tornyokon a mélyszabu harang
Néha magától is megkondul az éjben...

Megyery Ella.



limanovai Muhr Othmár 9-es huszárezredes, a limanovai hős. Hősi halált halt a limanovai csatában. Hősies magatartásáért a Lipót-rend lovagkeresztjét és limanovai előnévvel a magyar nemességet kapta.



Katonatemetés az északi harctéren.
Bánó Dezső huszárfőhadnagy felv.

AZ ARANYMARKOLATU KARD.

Irta VÁRY DEZSŐ.

I.

Turbolyai Máté addig üzte őseihez méltó életmódját, mignem feje fölött az ódonstilű kastélyt és lábai alatt az utolsó talpalattnyi földet is dobra ütötték a hi-telezők.

Mialatt a művészi faburkolatu ebédlőben a szomorú aktus folyt, Máté ur nagyuri kényelemmel ült a dohányzóban cimeres karosszékében és valami családi krónika olvasásába volt elmerülve. Hires udvarló és párbajhős volt, Afrikában és Indiában oroszánokra meg tigrisekre is vadászott, már sokszor nézett a halál szemébe, hogy most deresedő agglegénykorára edzett idegrendszerrel állja ki a szomszéd teremben végbemenő csunya vásári jelenetet. Talán nem is hallotta az egyhanguan recsegő dobütéseket és az egymással veszekedő árverési hiénák rikácsoló lármáját. Csak a páncélos ősök arcképei néztek csodálkozva az alattuk zsbongó szokatlan sokadalomra.

Mikor az árverésnek vége lett, az eddigi zsidó árendás félénken jelentette, hogy mától fogva ő az új földesur és alázatos hajlongások között ajánlotta föl, hogy a méltóságos kamarás ur a családi ereklyéket magával viheti.

Turbolyai Máté oda se hederített az ujdonsült földbirtokos szavaira és talán utolsó havannaszivarjából akaratlanul is az előtte ácsorgó árendás orra alá fujta a füstöt.

Aztán felállott, a fegyverszekrényhez lépett, kivett belőle egy remekmű, aranymarkolatu kardot és büszke mosollyal üdvözölve volt bérlőjét, távozott. A vasrácsos kerítés oszlopos kapuja előtt még visszafordult, egy utolsó pillantással bucsut vett az ősi kastélytól és a park százados tölgyeitől, egy könnyet törült ki a szeméből, aztán emelt fővel és dacosan beült a rá várakozó kocsiba.

Turbolyai Máté egy trónját vesztett fejedelemhez illő méltósággal illeszkedett bele sorsába. A vármegye székvárosába vonult és szerény lakásban huzódott meg, melynek két szobáját teleaggatta az ősök arcképeivel, berendezte az őskőtől öröklött művészi faragású butorokkal. A falon a többi fegyverek között díszhelyen, üvegszekrényben függött az aranymarkolatu kard. Büszke egyszerűségben élt megmaradt kis tőkéből és a mi még ahhoz kellett, azért megdolgozott uri módon a kataszteri hivatalban.

És Turbolyai Máté boldog volt. Körülötte a falon függtek az ősi képek, a fegyverek, asztala, széke és ágya ugyanazok voltak, a miket ősei használtak. És ott az üvegszekrényben a közepén, ott ragyogott a család legféltettebb ereklyéje, az aranymarkolatu kard. A környezet tehát a régi maradt, csak éppen a keretei szűkültek meg, a melyekhez lassan hozzászókkott. A dárúdóknak végük lett, de most nem is kívánta azt tőle senki sem. Szinte jól esett neki már pihennie. Oly édes volt a nyugalom új szűkebb otthonában, mintha közelebb érezte volna magát őseihez, a mult dicső emlékeihez. Turbolyai Máté nagyon csendes és lassanként öregedő gavallér lett, a ki az árnyékos délutánokat és a hosszú estéket legszívesebben otthon töltötte az ősök dicső emlékein és a maga zajos multján elmerengve.

Mikor barátai, a kiknek egykor országgraszoló vadászatokat és pompás murikat rendezett, meglátogatták és vigasztalni akarták, szuverén mosollyal háritotta el a sajnálkozó szavakat.

— Mindent elveszítettem, kastélyomat, birtokomat . . . De nem vehették el tőlem családom nevét és hagyományait . . .

Barátai örültek, hogy ebben a hitében megerősíthették.

— És egy ereklyém is maradt, a mit nem cserélnek el elvesztett kastélyomért és birtokomért.

Barátai kíváncsian érdeklődtek, Máté ur felállott, áhítatos tisztelettel nézett a szekrényben őrzött aranymarkolatu kardra és ünnepi komolysággal szólt:

— Oda nézzetek — és a kardra mutatott —, azt a királyi fegyvert koronás fők is irigyelnék tőlem és kincseket adnának érte.

A fiuk csodálva szemlélték a gyönyörű kardot, de hozzá nyulnia senkinek sem volt szabad és hiába faggatták, Máté ur nem nyilatkozott, hogy miért van ennek a kardnak oly nagy becse előtte. Idővel valóságos legendákat költöttek az emberek róla és csodájára jártak.

Egyszer azonban jó kedvében találták barátai Máté urat és mialatt csöndesen poharaztak még a saját terméséből megmaradt tokaji borból, a fölséges ital megoldotta nyelvét és kéretlenül is elmondotta a kard történetét.

II.

. . . Több mint száz éve történt, a napoleoni háboruban. Az a huszárezred, a melyben ősom, Turbolyai Bálint kapitány szolgált, Olaszországban harcolt



Csapatszállítóvonat a Kárpátokban.

a franciák ellen. A mi seregünk körülbelül azon a helyen állott, a hol kétezer év előtt Scipio várta az Alpon átkelő Hannibalt.

A fővezér Turbolyai kapitányt bizta meg azzal a nehéz feladattal, hogy földérintse a francia sereg helyzetét.

Bálint ősöm már kora hajnalban elindult egy szakasz válogatott huszárral. Még sűrű őszi pára fődte a Pó melletti rizsföldeket, úgy hogy alig lehetett látni tiz lépésnyire. A huszárok pokróccal kötötték be a lovak patáit és orrát, hogy a dobogásuk vagy a nyerítésük árulójuk ne legyen. Átusztattak a Pón, de a tulsó partra kapaszkodva, máris meg kellett állniok, mert ellenséges területre jutottak és tisztán hallották a francia vedettek jelző kiáltásait. A kapitány huszáraival a parti füzesben rejtőzött el és azon gondolkozott, hogy néhányadmagával óvatosan mégis kikémléli az ellenség állását, a mikor egyszerre erős lódobogás ütötte meg a füleiket. A sűrű ködben is kivehettek annyit, hogy egy lovascsapat közeledik erős ügetésben a folyó felé. Nyilván alkalmas átjárót keresnek a sereg számára. Az összeközés tehát elkerülhetetlen volt.

Turbolyai vakmerő csinyre szánta el magát. Rajtoküt és elfogja az egész francia csapatot. Halkan kiadta a parancsot legényeinek rohamra, a mint jelt ad.

Mikor vagy kétszáz lépésnyire fogyott a távolság közöttük, a kapitány egyet füttyentett és a szakasz huszár kivont karddal, mint a fergeteg zúdult a franciákra. Az ellenség riadtan hőkölt vissza a föld alól termett huszárok támadására. Mire magukhoz jöttek és fegyverhez nyulhattak volna, a huszárok bekerítették őket és szoros gyűrűt vonva körülöttük, felhuzott pisztolyaik szegezték rájuk.

Ebben a pillanatban felbukott a nap a keleti látóhatáron és katonáink csaknem felkiáltottak nagy meglepetésükben, hogy a sok csillogó egyenruhás és rendjeles tisztet maguk előtt látták. Ez jó fogás volt.

A kapitány előugratott közülök és feszesen tisztelve udvariasan szólt:

— Önök foglyaim. Adják át fegyvereiket.

A francia tisztak, látván, hogy az ellentállás csak hiábavaló vérontás volna, leszállottak lovukról és lecsatolták kardjukat. Egy alacsonytermetű, leányos arcú, de parancsoló nézésű tiszt, a ki a legmagasabb rangu lehetett közöttük, Turbolyainak átadva a kardját, így gratulált:

— Ha az én tisztem volna, még ma aranygallér ragyogna az atilláján.

Mikor a lefegyverzés megtörtént, Turbolyai és a fogoly tisztak bemutatkoztak egymásnak. De a következő pillanatban ismét a szigorú katona lett és már az iránt akart parancsot adni, hogy foglyait huszárainak fedezete alatt azonnal a jó messze fekvő táborba kíséri.

Az ellenséges tisztak vezetője ekkor ellenállhatatlan szerénységgel olyan kérelmet fejezett ki Turbolyai előtt, hogy azt lehetetlen volt megtagadni.

— Monsieur, mi a foglyai vagyunk. De a hosszú és gyors lovaglástól nagyon kimerültünk, kegyes lesz egy kis pihenőt adni nekünk, mielőtt a seregéhez vezet. Hiszen fegyvertelenek vagyunk...

Turbolyai természetesen engedett a méltányos kérésnek. Az egész csapatot egy alacsony halomra rendelte föl, a huszárjait pedig a halom körül állította föl harcészben.

A fáradt francia tisztak a fűre heveredtek le és Turbolyai beszélgetésbe elegyedett velük. A foglyok jókedvű és szellemes fiúk voltak, a fogságot nem igen vették a szívökre. Katonadolog... Csak úgy könnyedén beszélgetve érdekes eseteket meséltek el a háború viszontagságaiból, jóízű humorral fűszerezve azokat. Turbolyai igen jól érezte magát közöttük és észre sem vette az idő gyors múlását. Csak az tűnt föl neki, hogy az alacsonytermetű tiszt hallgatagon ült tőlük félrevonulva és idegesen nézi az óráját.

— Talán unatkozik, monsieur? Akkor indulhatunk...

A fehércarcu, komoly tiszt dacos mozdulatot tett, de aztán hirtelen nyájassá válva, udvariasan mosolygott.

— Ó nem, sőt alig várom, hogy én mondhattam el valamit önnek a harci kalandjaimból. Aztán, ha parancsolja, valóban indulhatunk.

És elkezdett beszélni az egyiptomi hadjárat titáni küzdelmeiből. Oly lelkesen és szemléltetően adta elő a piramisok alatt folyt véres csatákat, oly színesen rajzolta le a sivatag életét és ismeretlen veszedelmeit, az ottani nép fanatikus vitézségét, a francia sereg szenvedéseit és hősi diadalait, hogy mindnyájan néma csöndben elbűvölten hallgatták. A tiszt beszéd közben felállott, szemei kigyulladtak és hangosan kiáltotta a vezényszavakat, mintha sereg élén állana. Turbolyai sejteni kezdette, hogy az alacsony termetű tiszt nem közönséges képességű katona.

Mikor a tiszt elbeszélése végéhez ért, körültekintett a síkságon, messzelátójával a látóhatárt vizsgálta és arca egyszerre földérint. Aztán nyájasan így fejezte be szavait:

— Kapitány ur, köszönöm szives figyelmét és van szerencsém tudomására adni, hogy ön és derék huszárjai most már az én foglyaim.

Turbolyai elképedve pattant föl.

— Hogy-hogy?

A tiszt finom iróniával mutatott a távolba.

Turbolyai rémülten látta, hogy mialatt ő itt a francia tisztak kedves társaságát élvezte, az ellenség észrevétlenül előrenyomult és ő huszárjaival együtt kelepcebe került.



Streicher Lajos 2-es honvédszázados, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a hadiékítményes harmadosztályú katonai érdemkeresztet kapta.

Aztán sipjába fujt és vad robajjal száguldott elő egy század curassier. Sisakjukról lobogó lósörényeikkel olyanok voltak, mint Vercingetorix gall lovasai.

Turbolyai úgy állott meglepetésében, mintha a földhöz szögezték volna. Mit tehetett egyebet, meg kellett magát adnia.

A francia tisztek vezetője jobbját nyujtotta neki.

— Kapitány ur, ön és huszárjai szabadok. Legalább ennyi hálával tartozom önnek, hogy oly előzékeny volt irántunk és kérésünket teljesítette.

Turbolyai alig hitt a füleinek. De a francia nem tréfált.

— Sőt még egy kérésem van önhöz. A mai kaland emlékéül tartsa meg kardomat, cserébe helyette adja az önét.

A kapitány képzeltető örömmel teljesítette ezt a kérelmet és lecsatolva a magáét, felkötötte az aranymarkolatu kardot.

A barátságos elválás utolsó pillanatában a francia parancsnok széjjelnyitotta köpönyegét.

— És hogy tudja, ki volt néhány óráig az ön foglya, ime, én a fővezér, Bonaparte Napoleon vagyok. Turbolyai megszédült e név hallatára, aztán tisztelgett, lovára pattant és viharként száguldott el huszáraival.

III.

— Ez az aranymarkolatu kard története — végezte elbeszélését Turbolyai Máté, a késő ivadék, ünnepélyes hangon, mint a ki érzi, hogy most csodálatos revelációt közölt.

Aztán leemelte a szekrényből a kardot, kivonta hüvelyéből őseihez méltó erővel, hogy az acélosan pengett és fényesen cikázott a levegőben. Barátai, kik eddig feszült figyelemmel hallgatták

Ugy történetet, hogy a francia táborban föltűnt, hogy a földérintő csapat nem tér vissza és rosszat sejtve, ki szabadtásukra erős lovasságot küldtek.

— Fegyverre! — kiáltotta harsányan Turbolyai huszáraiknak.

De a francia tisztek föl se keltek a gyepről, ők vakon bíztak a parancsnokukban.

— Ne heveskedjék kapitány ur. A kocka fordult, most önök kerültek a mielőbbi helyzetünkbe.

szavait, csodálva szemlélték a remek pengét és művészi markolatát. Csak némi habozás után kockáztatott meg egyikük egy kérdést.

— Hogy van az, hogy a történelem nem tud erről az esetről? Máté ur, mintha előre el lett volna készülve erre a kérdésre, a komoly meggyőződés hangján adta meg a felvilágosítást:

— Bálint ösöm a saját érdekében hallgatott erről a balsikerű bravurjáról. — A fejével játszott volna, ha jelentést tesz róla. Hadi törvényszék elé állították volna és bizonyosan halálra ítélik. Jó szerencse volt, hogy huszárjai nem is sejtették, kit fogtak el. Máté ur barátaiban a kételkedés ébredt föl, de erről hallgattak, mert nem akarták az ösök iránti kegyeletét megsérteni.

— És te mégis honnan tudod? — kérdezték.

— Bálint ösöm megírta a naplójában és ezt úgy hagyta az utódokra, hogy soha nyilvánosságra ne hozzák.



Tóth Aladár honvédszázados, a déli harctéren tanúsított hősiességéért a Signum laudis kitüntetést kapta.

Ebben már valóban nem illett volna kételkedni. Kint az utcán sokáig szólanul haladtak. Mielőtt elváltak volna, így szólt egyikük:

— Ez a történet alighanem mese. Napoleon a történet szerint csak kétszer esett fogságba. Először sikerült megszöknie Elbáról, de aztán végérvényesen elzárták Szent-Ilona szigetére és ott is halt meg. Onnan csak a halál szabadította ki.

— Ugy van — szólt a másik. — Ezt a mondát, valamelyik ős izgatott képzelete találta ki és írta meg családi krónikájában. Így szállott aztán komoly történet gyanánt utódról-utódra.

A barátok fölnevettek ezen a tréfás magyarázaton. De a legkomolyabb közülök szóval is kifejezte azt, a mit mindegyiküknek sugott a lelkiismerete:

— Ebben a történetben nem az a fontos, hogy hiteles-e vagy nem, hanem hogy családi hagyomány. És ez oly rendkívüli erőt ad az utódoknak, hogy büszkén fõntartja õket még a sors leg-súlyosabb csapásai alatt is... Aztán miért ne lehetne hiteles ez a hagyomány? A történelem nem jegyzett föl minden apró epizódot.



Hammersberg Béla 52. gy.-ezredbeli zászlós, 17 éves korában résztvett a szerbiai és bukovinai harcokban. Megsebesült s gyógyultan újra a harctérre vonult.



Harctéri lugas. Horváth László 7-es huszárhadnagy és Halmay Barna 12-es huszár főhadnagy az északi harctéren.

A HÁBORU ELŐJÁTÉKAI.

Másfél évvel ezelőtt Angliában érdekes embert tartóztatott le a rendőrség. Kémkedéssel vádolták és az edinbourghi törvényszék hét évi kényszermunkára ítélte a rejtelmes idegent, a kinek sem személyazonosságát, sem állítólagos megbízóit az angol rendőrség nem tudta kipuhatolni. A vád és az ítélet azonban nem felelt meg az angol kormány igazságérzetének, vagy pedig más alapos oknál fogva a királyi kegy az ítélet végrehajtását felfüggesztette. Az angol parlament is foglalkozott a rejtelmes kémmelet és 1913. június 12-én Mr. King, Somerset kerület liberális követe interpellációt adott be az államtitkárhoz, a melyben a »kémkedés és megkegyelmezés közötti összefüggés« tisztázását követelte. Mr. Kinnon Wood államtitkár kiterőleg válaszolt és az elnök a vitát berekesztette.

A világháború kitörésekor Angliában újból foglalkozni kezdett a sajtó a titokzatos kémmelet s cikk cikket követett, a melyekben a kém nemzetiségét, megbízóit és tevékenységének színterét igyekeztek tisztázni, midőn váratlanul a könyvpiac egyik terméke véget vetett az összes lehetetlen kombinációknak.

A titokzatos kém maga adta ki emlékiratait, a melyekben ugyan személyazonosságát nem árulta el, de kémkedési tevékenységének néhány érdekfeszítő és világ történelmi fontosságú fejezetét bemutatja Anglia olvasóközönségének, diplomatáinak és katonáinak.

A könyvet rögtön lefoglalták, szerzőjét köröztették, de ő bizonyára már a mű megjelenése előtt biztonságba

helyezte önmagát. A »kém«, dr. Årmgaard Karl Graves-nek hívja magát, bár nem követeli, hogy ezt bárki törvényes nevének ismerje el.

A könyvet Angliában elkobozták s egy példány kerülő uton — Olaszországon át — jutott el a legnagyobb amerikai magyar lap, a Clevelandban megjelenő »Szabadság«-hoz.

A könyv fejezetei érdekfeszítőbbnél érdekfeszítőbb leleplezések, a melyek ma — a midőn diadalmasan ellentállunk az »entente« haderejének — világot vetnek ama ármányokra, a melyek a háborút előkészítették. Ehhez nem kell hosszadalmas kommentár, azok a részek, a melyeket a magyar olvasóközönségnek bemutatunk, maguk bizonyítják, hogy ezt a háborút az »entente« évek óta akarja, készíti is, hogy uralkodónk és II. Vilmos császár békeszeretete mily óriás áldozatok árán tudták csak eddig is elhárítani.

Utazás Monte-Carlóba.

Alig értem vissza egy kiküldetésről, ismét hivatalos kiküldetésben kellett eljárnom. Szándékom volt a Pavillon Mascotte-ba menni és alig vettem fel a frakkomat, midőn küldönc kopogott ajtómon és összes terveim az ablakon át menekültek. A küldönc parancsot hozott, hogy azonnal jelentkezzem a Wilhelmstrassen. A Wilhelmstrasse urait nem lehet várakoztatni és kifogásokat nem fogadnak el. Husz perc múlva gróf W. szobájában voltam. Harminc perc múlva már el is hagytam a szobáját, küldetésem összes részleteinek birtokában. A Wilhelmstrassen tudják, mit akarnak és rendesen el is érik céljukat.

Mialatt lakásomra siettem, átgondoltam gróf W. szavait.

— Legyen készen, hogy az éjjeli expresszsel Monte-Carlóba utazhassék. Meg kell figyelnie és rögtön jelentenie, vajjon orosz, francia és angol miniszterek, a kik jelenleg a Rivierán utaznak, nem tartanak-e titkos összejöveteleket. Szükség esetén Chechany grófné segítségére lesz. Ha szüksége lesz reá, küldje el hozzá e névjegyét (saját aláírásával ellátott névjegyét adott át), ha tárgyalások folynának, önnek azok menetét meg kell szereznie. Itt van egy utalvány előzetes kiadásai fedezésére.

Kiállította az utalványt, a mely háromezer márkáról szólt és felém fordult:

— Megértett mindent?

Miután sohasem láttam a grófnét, kértem, hogy írja le. W. gróf villamos csengőt nyomott meg és a be-



Puskatűzben. Az előtérben Horváth László huszárhadnagy és dr. Marincer László jelentést írnak az ütközet lefolyásáról.

Halmay Barna huszár főhadnagy felv



A Kárpátokból: Orosz foglyok.

Bobory György huszárfőhadnagy felv.

lépő hivatalnoknak parancsot adott. Három perc múlva megmutatták a grófnő arcképét és aláírását, a melyet lemásoltam. Ezek után elkészöntem ő méltóságától.

Első dolgom volt az utalványt beváltani. Másodszor el kellett határoznom, milyen mezben fogok Monte-Carlóban megjelenni. Dél-Afrikai bányatulajdonos jellegében állapodtam meg. Tekintélyes bányászati tudásom van és mivel Dél-Afrikát jól ismerem, az az előnyöm is megvolt, hogy állítólagos származási helyemet töviről-hegyire ismertem. A titkos ügynöknek mindig oly jelleget kell választani, a melyben teljesen otthonos. Biztosra vehető, hogy előbb-utóbb saját foglalkozásu egyénekre fog akadni, és ha csak nincs jól megérve, bizony kitesékelik a társaságból. Tudtam, hogy Monte-Carlóban nem egy délafrikai bányatulajdonos lesz.

Beszereztem a szükséges iratokat, bányászati ujságokat, becsléseket, délafrikai hírlapokat, fényképeket és otthon szolgálammal kiválogattam legjobb ruháimat és rövid csomagolás után még elértem az éjjeli expresszt. Először kényelmes középfülkét kerestem ki magamnak, ülésemet biztosítottam, elhelyezkedtem és tervem kigondolásához fogtam. Nehéz, fáradságos ügy volt. Hacsak valamennyire is sikert akartam elérni, a W. gróf által jelzett miniszterek közelébe kellett férkőzöm. Hogyan lesz ez lehetséges? Tudtam, hogy legkevéssbé könnyű, sőt talán lehetetlen véletlenül megismerkedni velük.

Három híres államférfi.

A három miniszter személyiségét kezdtem gondolatban vizsgálni. Az egyik T. herceg, akkora a cár legkedvesebb embere. A másik Delcassé, a harmadik Sir Edward Grey. Mindhárman Savoya és Riviera körül bolyongtak, állítólag egészségügyi okokból, lehetséges: más okból is.

Mindenesetre ez urak egészségi állapotához volt valami köze a Császárnak. Több mint egy államférfinak egészségi kirándulása ugyanarra a helyre gyanút kelt és okait pontosan kifürkészik. A politikai feszültség nagyobb óvatosságra int. Akkor — 1910-ben — a levegő puskaporos volt. Németország a sötétségben tapogatózott, nem tudta barátját ellenségétől megkülönböztetni.

Sir Edward Grey szokásai ismeretlenek voltak előttem. Delcassét némileg ismertem. T. herceg, ó igen! Nagyon jól ismertem, bonvivant — szép arc után boldult. Hm! Világosság kezdett derengeni előttem. Ime itt a grófnő segítségemre jöhet. Fényképe után itélve, igen szép asszony lehet, de a fényképek gyakran hizelegnek és gyakran nem adják vissza a karaktert. *Festina lente*, majd meglátjuk.

A következő nap délutánján a montecarlói Metro-pole-szállóban rendezkedtem be. Felfrissítő fürdő után, a vacsorát szobámban szolgáltatattam fel és azután a szálloda dragománjéért küldöttem. Ilyen szálló-dragománok élő könyvtárak. Nagy nyelvtudásuk van, nagy a megfigyelőképességük és ravaszok. Mesterien ki tudják találni mindazt, a mit nem kellene tudniok és nagyszerűen titkokat megőrizni, a míg meg nem találod a módját nyelvük megoldásának. De nem tenyérzsirral. Sohasem lehet tőlük semmit sem megtudni vesztegetéssel.

Szükségem volt a helyi pletykák és viszonykák megtudására — ki van Monte-Carlóban, mit csinál, kik a vezetőszerpet játszó demimondainek és nagy kártyások? Van-e titkos ügynök a fürdőben? Erre való a dragomán, a ki Svájc olyan kerületéből való volt, a melyet szerencsére igen jól ismertem.

Midőn kopogtatott ajtómon, jókedvűen betessékeltem. Oly kedves igyekeztem lenni, a mennyire csak töltem tellett. Valódi Midsidie-cigarettával kínáltam. Állásának megfelelően a cigarettát zsebébe csuszattatta.

— Oh nem — mondtam —, gyujtson rá. Hadd élvezzem társaságát egy kissé, oly egyedül érzem magam. Nem tartana velem egy pohár borra?

Ezzel fogtam meg elsősorban. Rövid általános társalgás után, a mely főleg a saison körül forgott, azt kérdeztem:

FÁJÓS LÁBAKRA ajánlja készítményeit
GERŐ ADOLF FIA ortopéd cipésmester
 Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. Telefon 15—05.

— Van valaki itt, a ki különösen érdekes?

A dragomán látszólag megörült az alkalomnak, hogy egy kis titkot árulhat el.

— A »Grand Hotel de Londres«-ban — mondta ravaszul — van egy ur, a ki nem jár tul az eszemen.

Egy második cigarettát nyújtottam át neki és még egy pohár bort töltöttem.

— Gróf Techlow gyanánt jelentette be magát, de nem jár tul az eszemen. T. herceg.

— Mit csinál? Kártyázik? (Tudtam, hogy nem játékos.)

— Nem — felelt a dragomán —, igen csendesen viselkedik.

— Vele van Techlow grófnő is?

A dragomán fejét rázta.

Az ut tiszta volt.

Tudtam, hogy végtelenül nehéz és gyakran veszélyes is a vadat a demimondaine karmái közül kimenteni, különösen Monte-Carlóban.

Közömbös dolgokról csevegtünk tovább, azután jó éjt kívántam a dragománnak. Elhatároztam, hogy másnap felkeresem a grófnőt.

A magyar grófnő.

Délfelé a Louvre-szállóba hajtattam, a hol gróf W. utasítása szerint megtalálhatom Chechany grófnőt. Saját névjegyemet küldtem be, a melyen mint H. van Huit, Doorn Kloof, Transvaal szerepeltem és a gróf W. aláírásával ellátott névjegyét.

Jó ideig kellett várnom, míg végre a grófnő öltözőjében fogadott. Elragadó pongyolában találtam. Fényképe után el voltam készülve, hogy csinos nőt fogok látni. De ilyet!... Magas és sudár, fenséges termetű, nagy sötétkék szemek, omló kékes-fekete haj, telt piros ajkak. Mit folytatásam, tul lelkesültté válnék és megtéveszteném az olvasót. Kalandom után sohasem láttam a grófnőt viszont.

Tudtam, hogy a grófnő származására nézve magyar volt. Házassága révén a tolnai Festeticsekkel volt rokonságban. Különben is ama bámulatosan gyönyörű asszonyokhoz tartozott, a kiket csak a magyar faj produkál. Kis, ékszerekkel megrakott kezével intett, hogy üljek le melléje. Egy cigarettát tartott ujjai között.

— Foglaljon helyet van Huit ur — Transvaalból! — szólt hozzám gúnyos mosolylyal.

Mindketten nevetésbe törtünk ki. Ő természetesen tudta, mi vagyok. Von W. névjegye mindent elárult neki. De, a mint következő szavai mutatták, ennél még sokkal többet tudott.

— Kificamítottam a csuklómat, doktor ur, nem segítene rajtam? Nagyon együgyü arcot vághattam, mert ismét nevetni kezdett. Meglepődtem, mert sohasem talál-

koztam vele azelőtt és csak kevesen tudták a szolgálat alkalmazottai közül, hogy orvos vagyok. A német császári titkos szolgálat emberei nem szoktak személyes ügyek felől beszélni.

Magaviselete egyáltalán nem tetszett nekem. Teljes szívből gyűlölök mindenkit, különösen asszonyokat, ha többet tudnak nálam. Sohasem tudhatjuk, hogy hányadán vagyunk ilyen kényes ügyben. Elhatároztam, hogy nem árulom el kíváncsiságomat, de meg kellett tudnom, mi módon értesült kilétem felől. Hidegen mondtam:

— Grófnő, önnek némi előnye van rajtam, de ha bármiben segítségére lehetek, kérem, parancsoljon velem. Feleletképp felugrott és a szobát körül táncolva így kiáltott fel:

— Ugyan miért oly unalmas? Ha szépen viselkedik, majd mindent elmondok magának.

Rövid együttlét után, a mit arra használtam fel, hogy segítő társam jellemét jobban kitérítsem, rátertem az ügyre.

— Tudja ön, grófnő, a küldetésem célját?

— Semmit, kivéve, hogy jönni fog és hogy önrel együtt kell eljárnom szükség esetén. Ezért nem árt, ha felvilágosít.

Némi tartózkodással elmondottam a küldetésem célját, bár nem szokásom bárkit is túlmélyen beavatni a dolgokba, legkevésbé asszonyt.

Azt tanácsoltam, hogy első dolgunk legyen T. herceggel megismerkedni.

Miután ő fensége a Hotel de Londres-ban lakott, elhatároztuk, hogy ott fogunk vacsorázni. Egy jóízű csokoládé elfogyasztása után távoztam hazafelé a Londres-szálló utbaejtésével. Itt egy kis csalafintasággal sikerült azt az asztalt számunkra fentartani, a mely a hercegéhez legközelebb esett. Megelégedetten öltözködtem és azután egy nagy

csokor La France-rózsával felfegyverkezve, a társnőmet kerestem fel. Felküldtettem hozzá a rózsákat és vártam. A grófnő azt üzenté vissza, hogy rögtön lejön. Három cigarettát szívtam el. A grófnőnek még semmi nyoma. Pedig olyan asszonnyal volt dolgom, a ki pontos lehetett volna. Végül meghallottam a selyemruhák lágy suhogását és a mint felnéztem, őnagyságát láttam a fölépcsőn lejönni. Gyönyörűen volt öltözve, ékszerek ragyogtak nyakán és csuklóján.

— Elfáradt a várakozásban, barátom? — szólt és pajkosan megérintette a karomat. — Lássá, türelméért a rózsáit viselem.

Keble körül tüzte a rózsákat. Kocsira szálltunk és a Londres-szállóba hajtattunk, miközben szerepeinket beszélgettük meg. Vajjon meghagyja-e magát az orosz medve fogni? Kíváncsi voltam.

(Folyt. köv.)



A szegedi katolikus nővérek egyesület tisztai kórházában: (Balról jobbra) dabasi Halász Miklósné, dr. Szörffy Sándor kórházorvos, dr. Raskó Istvánné az egyesület elnöke, dr. Kószó Istvánné.

DIVATLEVÉL.

Husvét a mindenkori divat születése napja. A husvét tipikusan váltja ki mindnyájunkból az ujjászületés gondolatát és a gyökeres divatváltozásnak nem az ősz, hanem a tavasz az ideje. Hogy miért? Édes Istenem, annyira nem tudunk megokolni oly számos divatszeszélyt, minek keresnők éppen ennek ez egynek az eredetét? Tehát mondjuk így: meg nem okolt, de biztos tény, hogy minden husvét-előtti készülődés próbálgatás. Lutri, a mi beválik, vagy fiaskót vall.

Mindig így volt, azóta, a mióta a gall izlés feltétlen uralma alatt élünk. No de legyünk igazmondók: nem kancsukás rémuralom alatt nyögünk, inkább békés együttműködés jellemezte e letűnt kort, melynek áldásos és termékenyítő hatását tagadni nem volna helyénvaló. Évtizedes munkálkodások gyümölcse most fejlett ki és ért meg teljesen. Most bizonyítja be a budapesti összes női konfekció-cég, hogy mily haszonnal járta a külföld iskoláját. Az elárvult és a háboru kitörésekor erős válságba került divatipar izmos támaszt talált legnevesebb cégjeinkben és diadalmasan küzdi meg a kezdet nehézségét.

Az Árvay és Társa cég igen erős selyemdivatot jósol. Oly intenzív taft-kultusz indult meg máris, hogy még a legpuritánabb sima (régente angolnak mondtuk) kosztüm is készülhet belőle. Szinre is megegyezik az ujfajta kosztüm a régi kedvelt tipussal, a mennyiben leginkább sötétkék avagy fekete. Az újítás, a mit méltán elvárunk minden idénytől, szemmel alig észlelhető. Jobban mondva, a laikus látja, de nem tudja, nem tud magának számot adni róla, hogy miért oly könnyű az esése, miért látszik olyan könnyűnek, holott az állás oly kifogástalan, mintha nem is szabva, hanem öntve volna.



A taft, legfőképp a sötét színű, ma épp oly mértékben szerepel, mint 1870-ben, 1864-ben, 1859-ben. Ha nagyon kutatom, már 1848-ban is megtalálhatom. Csak hogy a mi divatfelfogásunk annyival liberálisabb, annyival leleményesebb a réginél, hogy nincs anyag, a mit hozzá ne keverhetnénk, föltéve természetesen, hogy rikító dísz meg nem bontja a szín egységét. A taft a ruhaanyag középosztálya: épp úgy asszimilálódik fölfelé a gázok, muszlinok és tüllek társaságához, mint a hogy szívesen kacérkodik a de-

mokrata serge-zsel és posztónemüekkel. Figaró itt, Figaró ott.

E név mintha parancsszóra kerülne tollam hegyére. Nem az ötletes borbély volt-e a keresztapja ennek a vídám formájú kabátkának, mely olyan jellemző viselet volt most tiz esztenedeje és a mely néhány hete ébred az új életre. A figaróé, avagy boleróé a jövő, akár selyemből toalettserű szabással, akár vászonból vagy könnyű szövetből kosztüm alakjában. Akár övig érő és mellényre nyíló akár kurta lebernyege fedi a szoknya nyergét.



Árvay János és Társa
csász. és kir. udvari szállítók műterméből.

A figaróval, nemkülönben a tafotával visszatért e két divatnak néhány exponált járuléka. Az előbbihez tartozik az écharpszerű vagy már éppen a nagyon tarka öv, utóbbihoz a mellényszerű vagy keresztetett „corsage“-forma; elsősorban pedig a régimódi „cakk“. Ez az egy azután csakugyan nagymamák ruháiról kísért vissza.

Mindenkor helyeselttem a külföldön lábrakapott azt a szokást, hogy iránytadó divatházak két-három hetenkint olyan divatkiállítás-féléket rendeznek, intim jellegűt, a ház meghitt kliensei számára, hol mindenki egybeöltheti a divat összes produktumát és könnyebben alkothat képet az idény ruhaszükségletéről. E kedves és hasznos szokást nálunk az Árvay és tsa cég újította föl, a hol egyes érdekes darabok tulajdonosait is szívesen megnevezik. Egy szürke kosztüm, melynek kelméje sem posztó, sem

serge hanem e kettőnek keresztetése, a mi Rivieránkra indul Windischgraetz Erzsébet hercegnő címére. E hercegnő asszony mindenkor emlékezetében viseli édesapja magyar hazáját és egyetlen idényben sem mulasztja el, hogy szükséglete egy részét nálunk szerezze be. Régi és hűségese rendelője Árvay divatújításainak is.

A világháboru sem idézett elő lényegesebb változást ebben a régi műhelyben. Modellek jönnek-mennek.

És mi asszonyok továbbra is lessük a divat ígését, mely lekophatott, megváltozhatott, a viszonyokhoz alakult, de hát ha már ruha kell, mert reánk tavaszodik, miért ne lehessen új és tetszetős? És most a magunk erejére hagyatva, fokozott ambíció kell, hogy serkentse asszonyainkat a szép, az izléses, a telivér budapesti divat megteremtésére. Ha a magyar főváros hölgyeit Európa-szerte a legszebbnek ismerik, miért ne lehetne a budapesti divat is a legszebb, a leghódítóbb? Marie.

Olvasóinkhoz. Az új negyedév kezdetén tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy amennyiben előfizetésük április 1-jével lejár, azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen. A Társaság, mint eddig, úgy ezután is arra törekszik, hogy ismert programját a lehető legtökéletesebben megvalósítsa és a magyar társadalomnak egyre szivesebben látott vendége legyen. Kitartó munka és a szép célért való lelkesedés a kísérőink megkezdett utunkban. A Társaság előfizetési ára: egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

SZINHÁZ.

Az Operaház új rezsimje a Pillangókisasszony, az Aida és Hoffmann meséi előadásaival folytatta a háborús szezont. Kétúró előadás, telt házak, sűrű taps és lelkes kihívások igazolták a teljes sikert, melynek jegyében Kern Aurél igazgatása alatt Operánk új életre kelt.

Afféle klasszikusba oltott modern tragédiával próbálkozott a Nemzeti Színház. A klasszicizmust a rendezés, a Sebestyén Károly ragyogóan szép, erővel teljes versei és Márkus Emma csodálatosan fiatal, megragadó színekkel ábrázolt Penelopéja képviselték s kivált ennek a nagy művésznőnek az érdeme, hogy az Odyszeusz örökségének bemutatója sikerrel járt. A modernség egy kis erőltetett romantika a darabban, a mi azonban épp olyan gyöngye mint a Melanion és a Telemachosz törekeny, szerelmes figurái. Terramare György osztrák nagykereskedő és milliomos ur mindenestre örökre hálás lehet a Nemzeti Színháznak, hogy a darabját előadta. Kevésbé lehet hálás a szerzőnek Beregi, a ki nem tudta, mit kezdjen lehetetlen szerepével, sőt még Ivánfi sem, a ki mint Odyszeusz a fenség és a komikum között nem egyszer kellelten tojástáncot járt. Egy szerelmes kislány apró szerepében ezuttal is bájos volt Várady Aranka.

A Möriz Zsigmond három egyfölvonásosa, melyet a Szerellem közös címmel mutatott be a Magyar Színház, három kedves, igénytelen apróság, melyeknek csak a jó előadás, kivált pedig a Hegedűs igaz művészete ad komolyabb értéket. (Ky.)

Bókay Árpád dr., egyetemi tanár **Takarékoskodjunk tápanyagainkkal!** címmel röpiratot írt, melyben praktikus hazatias tanácsokat ad mindenki számára az élelmiszerekkel való takarékoskodás dolgában. A füzet ára 20 fillér, a jövedelem a hadban elesettek özvegyeie és árváié.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.

Válasz. Az első két szép strófának értékét teljesen lerontja a harmadik, a mely ellapul és minden poézis híjján van. Próbálja meg ügyesen átdolgozni és küldje be újra. — **B. V., Tövis.** A multkor küldött kis novella bevált, az újabb küldemény gyenge. — **Gamma.** Szép, jönni fog. — **A kis kadedt.** Dilettáns szárnypróbálgatás és fárasztóan hosszú. Nem közölhető. — **P. Éva.** Más címmel és egy kis simítással jönni fog. — **24.** Aforizmákat egyelőre nem közlünk. — **Trubadúr.** Nem jól pengeti a lantot. — **Szomorú asszony.** Kétségbeesésre egyáltalában nincs oka. Minden jóra fordul. — **B. O.** Lássuk a kéziratot. Előre semmit sem ígérhetünk. — **Mars.** Az efféle háborús apróságok nem igen érdeklik a közönséget. — **Többeknek.** A beküldött fényképek közlése iránt türelmet kérünk. A beküldés sorrendje szerint valamennyit közölni fogjuk.

KOLA GRANULÉE

ÖRKÉNY

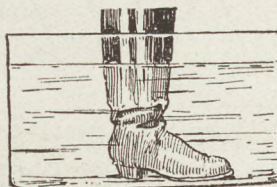
Ideális készítmény: testi és szellemi kimerültség-nél, bágyadtságánál, fejfájás és migrénnél.

Készíti:

ÖRKÉNY HUGÓ "NAGY KRISTÓF"

gyógyszertára, Budapest, IV.
Váci-utca 1. Telefon 138-41.

Alapítottatott 1791. évben.



Száraz lábak!

Ez a katonák egészségére legfontosabb

CAMPOLIN

abszolút vízmentes bőrkenőcs.

Össze nem tévesztendő a használatban levő cipőkrémekkel.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Sárga: K	4.50	2.30	1.25	—70	—40	—30
Fekete: K	4.—	2.10	1.10	..60	—35	—25

Viszonteladóknek jövedelmező! Számtalan elismerő-levél, többek közt báró Salis-Saglio 76. cs. és kir. gyalogezred elismerése: T. vízmentes kenőcsgyár „Campolin“ Budapest. 1911. évi február 20-án kelt b. levelére értesítjük, hogy az ezrednek szállított bőrkenőcs csapatainknál kipróbáltott és lábbeliekre nagyon jó konzerválószernek bizonyult, mert ezek a „Campolin“ használatát által puhák és vízmentesek maradtak. Aláírás Hauser, Oberst, Rgmtscommandant. Központi főraktár: Krayer E. és Társa, festék-, kence- és lakkgyár cs kir. udv. szállító, Budapest, V., Váci-ut 34. sz.

Horváth és Halász női gyászruha-készítő vállalat Budapest, IV., Váci-utca 26. szám alatt (Párisi-utca sarok). Gyász ruhák négy óra alatt készíttetnek. Telefon 8—61.





Térjünk vissza a természethez!

VÁRADY BÉLA

természetes illatszer-különlegességei

Legfinomabb divatos virágillatok



»HEDDA«

legfinomabb »para« gumiroz-
zásu **divatos selyemkabát**
kapható: sötétkék, világos-
szürke, olivzöld és bronz-
sárga színben **ára 130. – K.**

Természetes . . . RÓZSA
Természetes . . . IBOLYA
Természetes
GYÖNGYVIRÁG
Természetes
MIMOSA
Természetes
CSERESZNYEVIRÁG
Természetes
LÓHEREVIRÁG

Egy üveg ára: 7. – kor.

DIVATOS NŐI HÁLÓRUHA

néhány mintadarab raktáron.

Készíthető mérték szerint fehér vagy színes selyemből, flanellből,
oxfordból, zefirből vagy batisztból.

ÁRAK:

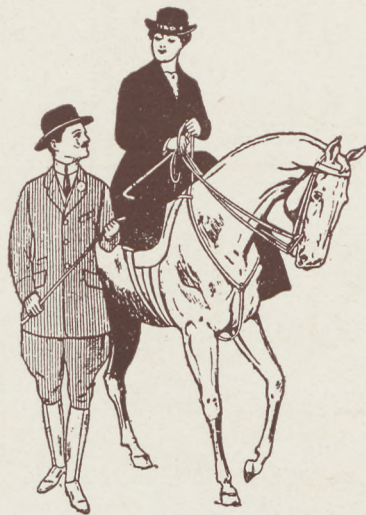
Fehér pongeeselyemből	K 60. –	Oxfordból	K 32. –
Nyers selyemből	« 45. –	Zefirből	« 30. –
Flanellből	« 45. –	Batisztból	« 28. –

Megrendelési cím:

Várady Béla Budapest, IV., Váci-utca 15. sz.

Főhercegi udvari szállító, férfidivatáru kereskedő





JOSEF FISCHER

cs. és kir. udvari és kamarai szabó

WIEN, I., LOBKOWITZ-PLATZ 1.

Divatterem, Katonai és tábori ruhák.
Elegáns utcai öltözékek, látogató-toilettek. Kabátok, szörmék. Kosztümök 14-17 éves fiatal hölgyek részére. Legújabb szabásu hölgylovaglőöltözékek

Kosztümök a sport minden ágához.

Izléses férfiruhák legfinomabb kiállításban. Szalon-, utcai- és sportöltözékek.

A BIKSZÁDI VIZ

szerencsés vegyi összetételénél fogva hatásában felülmúlja a gleichenbergi, emsi, seltersi vizeket. Ideálja a lugos-sós ásványvizeknek s igazi gyógykincs a szenvedő emberiség számára. Idült hurutos bántalmak, vesekő, angol- és görvélykór pompásan orvosolhatók vele.

KITŰNŐ ASZTALVIZ.

WINKLE NÁNDOR

képkereskedésében iróasztalra való

★ **fekete képkerekek** ★

nagy választékban szerezhetők be.

Budapest, IV., Váci-utca 2. szám.

SZÉKELY ALADÁR

MŰVÉSZI FÉNYKÉPEI
A LEGKIVÁLÓBBAK



BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 18. SZÁM.

HUBERT J. E.

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

ELSŐ MAGYAR
PEZSGŐ-GYÁR
POZSONYBAN

Alapított 1825-ben

A "MINUTA"

elsőrangú üdítőital, hideg vízhez öntve — elsőrendű védőital — fertőző betegségeknel.

Kapható:

Lukács Sándor cukrászdában, Andrásy-ut 70. és Aréna-ut 80. Szimon István üzleteiben V., Fürdő-utca 12. Bajza-utca 16., Vilmos császár-ut 60. A Nagy Áruházban, Andrásy-ut. Pick J., Lipót-körut 11. Kaszap Dezső, Erzsébet-körut 19. Kertész Tódor, Szervita-tér 10. Rózsás Kálmán, Erzsébet-körut 53. Varga Sándor, Baross-tér 20. Kertész Pál, Rákóczi-ut 40. Kirsch János, Király-utca 53. Dörfler István, Ferenciek-tere 9. Eisner-drogéria, Andrásy-ut 35. **Budán:** Wohlmüt Adám, Battyhányi-tér 6. **Ujpest:** Pápai Gyula és Társa, Árpád-utca 54. szám.

Központi iroda: Budapest, Andrásy-ut 70. Telefon 49-15.

Tavaszi divat.

Minden külön értesítés helyett.

Ruházati és áruosztályunk kizárólagos újdonságainak megtekintését nagyrabecsült vevőközönségünk szives figyelmébe ajánljuk.

ÁRVAY JÁNOS ÉS TÁRSA

CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK

BÉCSI-UTCA 9. ALAPITTATOTT 1849.

NEUMANN M.

Cs. és kir. udvari és kamarai szállító

ruhaáruháza

CSAK

IV., MUZEUM-KÖRUT 1.

(KOSSUTH LAJOS-UTCA SARKÁN.)

jelenti, miszerint raktára a tavaszi idényre teljesen fel van

szerveve.



A Ritz az előkelő társaság szállója.

CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

HARIS ZEILLINGER ÉS TSA

□□□ A KÉK CSILLAGHOZ □□□

MENYASSZONYI KELENGYÉK, VÁSZNON ASZ-
TALNEMŰEK, NŐI- ÉS FÉRFI FEHÉRNEMŰEK
LEGÚJABB MODELLEK SZERINT
BUDAPEST, IV. KER.,
VÁCI-Ú. 16.

Alapítva 1830.

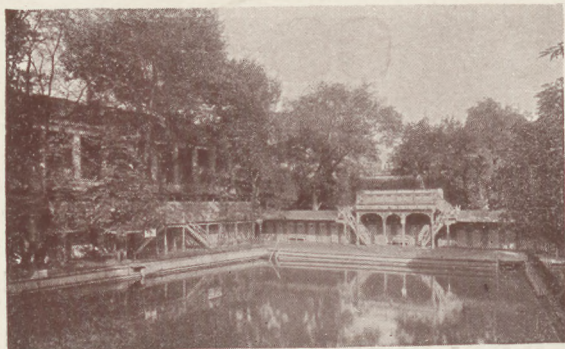
Telefon: 2-73

Guttmann A. és Fia
írás- és szabók

V. Arinyi-utca 1.
Erzsébetváros

Budapest.

CSÁSZÁRFÜRDŐ BUDAPESTEN



Nyári és téli gyógyhely. Elsőrangú kénes hévvezű radioaktív gyógyfürdő;
modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszaporogatások, usz-
dák. Török-, kő- és márványfürdők, hőlég-, szénsavas- és villamos vízfür-
dők. 200 kényelmes lakószoba, jutányos árak. **IGAZGATÓSÁG**
Prospektust ingyen és bérmentve küld az

Dr. Szező Kálmán Szanatoriuma

felnőttek és gyermekek számára ABBÁZIÁBAN



Hizlaló erősítő és edző kurák. Egész éven át nyitva.

Pápai Ernő műintézete, Budapest, VI., Szerécsen-utca 65. (Liszt Ferenc-tér sarok.) Telefon 127-05.